

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vientitalletuslain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että vientitalletusten palautusten ennakonpidätystä koskevat säännökset kumotaan ja että vientitalletusten epäsuoraa tuloutusta koskevat säännökset yksinkertaistetaan.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan heti kun eduskunta on hyväksynyt sen.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

1.1. Nykyinen tilanne

Heinäkuun 2 päivänä 1979 voimaan tulleen vientitalletuslain (578/79) mukaan valtioneuvosto voi suhdannekehityksen tasoittamiseksi määrätä suoritettavaksi maasta vietävästä tuotteesta vientitalletuksia.

Valtioneuvosto on 29 päivänä toukokuuta 1980 antamallaan päätöksellä määrännyt, että sahatusta ja höylätystä havupuutavarasta on suoritettava 4 prosentin vientitalletus ja valkaistusta sulfaattiselluloosasta 3 prosentin vientitalletus. Päätös tuli voimaan 1 päivänä kesäkuuta 1980 ja vientitalletuksen kantoaika oli 12 kuukautta. Valkaistun sulfaattiselluloosan osalta vientitalletuksen kanto lopetettiin 1 päivänä maaliskuuta 1981 ja havupuutavaran osalta 6 päivänä huhtikuuta 1981. Valtioneuvosto päätti 13 päivänä toukokuuta 1981, että vientitalletukset palautetaan yhtenä eränä 1 päivästä tammikuuta 1982 lukien, kuitenkin viimeistään 1 päivänä maaliskuuta 1982.

Suomen Pankki määräsi, että talletuksille maksettava korko on 3 prosenttiyksikköä alle

kulloisenkin Suomen Pankin peruskoron. Vientitalletuksia on Suomen Pankkiin kertynyt noin 200 miljoonaa markkaa.

Vientitalletuslain mukaan Suomen Pankki palauttaa vientitalletuksen talletusvelvolliselle valtioneuvoston määräämänä aikana yhtenä tai useampana eränä. Suomen Pankin on toimitettava palautettavasta vientitalletuksesta 60 prosentin ennakonpidätys talletusvelvollisen valtion- ja kunnallisveron suorittamista varten. Jos vientitalletus käytetään sinä verovuonna, jolloin se palautetaan tai sitä seuraavana verovuonna vientitalletuslaissa määriteltyihin tarkoituksiin, ennakonpidätystä ei ole toimitettava. Verohallitus antaa luvan vientitalletuksen nostamiseen ennakonpidätystä toimittamatta.

1.2. Asian valmistelu ja lausunnonantajat

Valtiovarainministeriö käynnisti 18 päivänä kesäkuuta 1980 suhdannepoliittisen lainsäädännön kehittämisprojektin, jonka yhteydessä oli kartoitettava muun muassa suhdannepoliittisten lakien käytöstä ja käyttömahdollisuuksista saadut kokemukset sekä selvítettävä, millä tavoin edellä mainittujen lakien säännöksiä

kehittämällä olisi tarpeen lisätä valmiutta ja mahdollisuuksia suhdannekehitystä tasaaviin toimenpiteisiin.

Projektia varten ministeriö asetti johtoryhmän ja projektiryhmän, jotka koostuivat virkamiehistä. Projektityön yhteydessä kuultiin asiantuntijoina Suomen Pankin, keskeisten elinkeinoelämän järjestöjen ja työmarkkinajärjestöjen edustajia.

Projektityön tuloksena valmistui suhdannepoliittisen lainsäädännön kehittämistyöryhmän muistio (työryhmämuistio 1980: VM 17), jossa ehdotettiin ensi sijassa teknisluontoisia muutoksia suhdannepoliittisiin lakeihin. Työryhmämuistiosta on pyydetty lausunnot seuraavilta viranomaisilta, järjestöiltä ja laitoksilta: Finlands Svenska Kommunförbund, Kaupan Keskusvaliokunta, kauppa- ja teollisuusministeriö, Pienteollisuuden Keskusliitto, sisäasiainministeriö, Suomen Ammattijärjestöjen Keskusliitto, Suomen Kaupunkiliitto, Suomen Kunnallisiitto, Suomen Metsäteollisuuden Keskusliitto, Suomen Pankki, Teollisuuden Keskusliitto, tullihallitus, työvoimaministeriö ja verohallitus.

Suhdannepoliittisten lakien kokonaisuudistus toteutetaan myöhemmin. Vientitalletusten palautusmenettelyyn liittyvien epäkohtien poistamista koskevat vientitalletuslain muutosehdotukset esitetään tehtäväksi erillisinä ennen kokonaisuudistusta siten, että ne saatettaisiin voimaan ennen vuosina 1980—81 tehtyjen talletusten palauttamista.

2. Ehdotetut muutokset

Lain 17 §:ssä säädetyn ennakonpidätysvelvollisuuden tarkoituksena on ohjata palautettavien vientitalletusten käyttöä. Vientitalletus saadaan nostaa ennakonpidätystä toimittamatta, jos talletusvelvollinen käyttää sen määrättyyn tarkoitukseen. Menettelystä aiheutuu huomattavaa hallinnollista lisätyötä, joka ei ole oikeassa suhteessa saavutettuun hyötyyn. Useimmissa tapauksissa vientitalletukset käytännössä maksettaisiin ennakonpidätystä toimittamatta, koska verovelvollinen yleensä pystyy osoittamaan, että talletus käytettäisiin laissa mainittuihin tarkoituksiin, jotka ovat varsin kattavat. Niissä tapauksissa, joissa ennakonpidätys on toimitettu, verovelvollinen voi hakea ennakkona kannetun määrän alentamista, jos suoritettua enna-

kot ylittävät todennäköisesti maksettavan veron. Vientitalletusten käyttöä voidaan sen sijaan tehokkaasti ohjata 17 §:n voimassa olevassa 3 momenttina säännellyn epäsuoran tuloutuksen avulla.

Edellä olevan perusteella ennakonpidätysvelvollisuutta koskevat 17 §:n voimassa olevan 1 ja 2 momentin säännökset ehdotetaan jätettäväksi pois laista. Epäsuoraa tuloutusta koskevat säännökset ehdotetaan sen sijaan säilytettäväksi 17 §:ssä.

Epäsuora tuloutus on sallittu, jos verovelvollisen investoinnit kohdistuvat tuotannon laajentamiseen tai tuotannon jalostusasteen nostamiseen. Verotusmenettelyssä on kuitenkin mahdotonta valvoa esimerkiksi tuotannon jalostusasteen nousua, minkä vuoksi ehdotetaan, että epäsuora tuloutus olisi sallittu silloin kun investoinnit liittyvät verovelvollisen tuotanto-toimintaan. Lain nykyisen 17 §:n 2 ja 3 momentissa olevat epäsuoraa tuloutusta koskevat säännökset ehdotetaan edellä esitetyn perusteella yhdistettäväksi.

Lain 18 §:n mukaan vientitalletus, joka on palautettu ennakonpidätystä toimittamatta ja jota ei ole käytetty laissa edellytettyyn tarkoitukseen, luetaan jälkiverotuksessa palautusvuoden veronalaiseksi tuotoksi viidellä prosentilla korotettuna. Lisäksi talletusvelvollisen on suoritettava erityinen korko. Koska ennakonpidätystä koskevat säännökset ehdotetaan kumottaviksi, ehdotetaan, että myös 18 § kumotaan tarpeettomana.

3. Esityksen hallinnolliset ja taloudelliset vaikutukset

Ehdotetut muutokset aiheuttavat huomattavaa työn säästöä sekä Suomen Pankille että verohallinnolle. Muutokset eivät vaikuta valtion tai kuntien verotuloihin.

4. Voimaantulo

Laki on tarkoitus saattaa voimaan välittömästi sen jälkeen, kun eduskunta on hyväksynyt lakiehdotuksen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

vientitalletuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaan

kumotaan 29 päivänä kesäkuuta 1979 annetun vientitalletuslain (578/79) 18 § sekä
muutetaan 17 § näin kuuluvaksi:

17 §

Jos vientitalletuksen palautettu määrä käytetään kuluvaan käyttöomaisuuden hankintameno- tai muun sellaisen menon kattamiseen, joka verotuksessa vähennetään vuotuisin poistoin, tuloutetaan palautus tältä osin vähentämällä käytetty määrä hankintamenosta tai muusta edellä tarkoitetusta menosta. Tällöin poistot hyväksytään verotuksessa hankintamenon tai muun edellä tarkoitetun menon ja vientitalletuksen palautuksesta sen kattamiseen käytetyn määrän erotuksesta. Edellytyksenä menettely-

le on kuitenkin, että palautettu määrä käytetään sinä verovuonna, jona talletus palautetaan, tai sitä seuraavana verovuonna ja että kysymyksessä on talletusvelvollisen tuotantotoimintaan liittyvä investointi tai muu talletusten palauttamista koskevassa valtioneuvoston päätöksessä määrätty tarkoitus.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

Helsingissä 25 päivänä syyskuuta 1981

Tasavallan Presidentin estyneenä ollessa

Pääministeri

MAUNO KOIVISTO

Ministeri Mauno Forsman

Laki vientitalletuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaan
kumotaan 29 päivänä kesäkuuta 1979 annetun vientitalletuslain (578/79) 18 § sekä
muutetaan 17 § näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 §.

17 §

Suomen Pankin on toimitettava palautettavaa vientitalletuksesta 60 prosentin ennakonpidätys talletusvelvollisen valtion- ja kunnallisveron suorittamista varten. Ennakonpidätyksestä sekä sen tilittämisestä valtiolle ja käyttämisestä on muuten soveltuvin osin voimassa, mitä osingosta toimitettavasta ennakonpidätyksestä on säädetty.

Jos talletusvelvollinen tekee verohallitukselle todennäköiseksi käyttävänsä vientitalletuksen sinä verovuonna, jona talletus palautetaan, tai sitä seuraavana verovuonna tuotannon laajentamista tai tuotannon jalostusasteen nostamista tarkoittaviin investointeihin tai muuhun talletusten palauttamista koskevassa valtioneuvoston päätöksessä määrättyyn tarkoitukseen, saadaan vientitalletus nostaa 1 momentissa tarkoitettua pidätystä toimittamatta.

Jos vientitalletuksen palautus on 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa käytetty kuluvan käyttöomaisuuden hankintamenon tai muun sellaisen menon kattamiseen, joka verotuksessa vähennetään vuotuisin poistoin, tuloutetaan palautus tältä osin vähentämällä käytetty määrä mainitusta hankintamenosta tai muusta edellä tarkoitettusta menosta. Tällöin poistot hyväksytään verotuksessa hankintamenon tai muun edellä tarkoitettun menon ja vientitalletuksen palautuksesta sen kattamiseen käytetyn määrän erotuksesta.

Jos vientitalletuksen palautettu määrä käytetään kuluvan käyttöomaisuuden hankintamenon tai muun sellaisen menon kattamiseen, joka verotuksessa vähennetään vuotuisin poistoin, tuloutetaan palautus tältä osin vähentämällä käytetty määrä mainitusta hankintamenosta tai muusta edellä tarkoitettusta menosta. Tällöin poistot hyväksytään verotuksessa hankintamenon tai muun edellä tarkoitettun menon ja vientitalletuksen palautuksesta sen kattamiseen käytetyn määrän erotuksesta. Edellytyksenä menettelylle on kuitenkin, että palautettu määrä käytetään sinä verovuonna, jona talletus palautetaan, tai sitä seuraavana verovuonna ja että kysymyksessä on talletusvelvollisen tuotanto-toimintaan liittyvä investointi tai muu talletusten palauttamista koskevassa valtioneuvoston päätöksessä määrätty tarkoitus.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus.*

18 §.

Jos talletusvelvollinen ei ole käyttänyt vientitalletusta, joka on palautettu ennakonpidätystä toimittamatta, 17 §:n 2 momentissa mainittuun tarkoitukseen, luetaan täten käyttämättä jäänyt vientitalletus tai sen osa, korotettuna viidellä prosentilla, toimitettavassa jälkiverotuksessa palautusvuoden veronalaiseksi tuotoksi. Talletusvelvollisen on suoritettava tätä tuottoa vastaavalle veronosalle 12 prosentin vuotuinen korko siitä päivästä, jolloin mainittu vientitalletus nostettiin, siihen päivään, jolloin vero viimeistään on maksettava. Veronkorotusta ei tällöin määrätä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .
